

Lovgivningen – kort fortalt

I Danmark er der undervisningspligt, og det er forældrene, der selv vælger, hvordan undervisningspligten opfyldes. Det kan være via undervisning i hjemmet, folkeskolen eller på en fri grundskole, som typisk er oprettet af en gruppe forældre, der ønsker et særligt fællesskab og værdigrundlag for deres børns skole.

Undervisningspligten er beskrevet i paragraf 76 i Grundloven. Der står:
”Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen. Forældre eller værger, der selv sørger for, at børnene får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, er ikke pligtige at lade børnene undervise i folkeskolen.”

De overordnede principper for undervisningen i Danmark beskrives her; nemlig at undervisningen i folkeskolen er gratis, men at forældrene kan vælge en anden form for undervisning, da vi netop har undervisningspligt og ikke skolepligt. Endelig skal forældrene, uanset undervisningens form, sørge for at den står mål med den undervisning, der udbydes af folkeskolen.

Retten til selv – inden for lovgivningens rammer – at oprette en skole og organisere undervisningen i overensstemmelse med skolens overbevisning er helt central for de frie grundskoler.

Retten til at starte sin egen skole har dog sine begrænsninger, hvilket fremgår af Friskoleloven. Det er derfor en af *Lilleskolernes Sammenslutnings* allervigtigste opgaver at arbejde for at fastholde så vide rammer som muligt for skolernes selvbestemmelse. *Lilleskolernes Sammenslutning* arbejder for friheden til selv at oprette og drive en fri grundskole og til selv at organisere undervisningen på skolen i overensstemmelse med forældrenes mål, visioner og holdninger.

Lov om folkeskolen

På de fleste områder gælder Folkeskoleloven ikke for frie grundskoler, men loven gælder dog på følgende områder:

- prøvebestemmelserne (hvis den frie skole vælger at afholde afgangsprøver)
- specialundervisning
- Supplerende undervisning eller faglig støtte med henblik på at inkludere eleven i den almindelige undervisning
- sygeundervisning
- udarbejdelse af uddannelsesplaner ved overgang til ungdomsuddannelser
- samt som tidligere nævnt, at undervisningen ”står mål med hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen”

Øvrige områder reguleres af ”Lov om friskoler og private grundskoler m.v.”, i daglig tale kaldet ”Friskoleloven”.

Lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Friskoleloven omhandler al undervisning, der ikke foregår i folkeskolen. For initiativgruppen er der flere ting i lovgivningen, som er vigtige at vide. Det mest relevante vedrørende opstart af en ny skole kan du læse om her.

Skolen må inden for rammerne af lovgivningen give en "...undervisning der stemmer med skolens egen overbevisning, og tilrettelægge undervisningen i overensstemmelse med denne overbevisning...".

Grundlovens bestemmelse og denne bestemmelse er grundlaget for skole- og undervisningsfriheden, som giver skolen mulighed for selv at formulere værdier og mål i forhold til undervisningen.

Skolens undervisning skal dække folkeskolens fagkreds, dvs. naturvidenskabelige, humanistiske og praktisk/musiske fag samt folkeskolens obligatoriske emner (færdselslære, seksualundervisning samt uddannelses- og erhvervsorientering). Skolen tilrettelægger selv undervisningen, så der er for eksempel ikke krav om et særligt ugeskema med timer og fag. Men det skal fremgå af skolens undervisningsplan, hvorledes undervisningen i fagene tilgodeses. Skolen skal derfor udarbejde slutmål, delmål og undervisningsplaner for fagene. Hvis skolen ikke ønsker at udarbejde egne mål og undervisningsplaner, skal skolen følge folkeskolens "Fælles mål".

Du kan læse mere om kravene til skolens undervisning i "*Vejledning om undervisningspligtens opfyldelse i friskoler og private grundskoler og tilsynet hermed*" samt i "*Vejledning om udarbejdelse af del- og slutmål samt undervisningsplaner for friskoler og private grundskoler.*"

Tilskud

Som det fremgår af Friskoleloven, er der en række formelle krav, skolen skal opfylde for at blive godkendt til at modtage tilskud. Det drejer sig om følgende:

- Skolen skal oprettes som en selvejende institution, hvilket betyder, at den drives uafhængigt af andre organisationer, selskaber, skolens stiftere mv. Den formue, som skolen måtte have, er ligeledes bundet i institutionen selv, og der kan ikke gøres krav mod denne fra medlemmer af forældrekredsen eller skolens bestyrelse. Skolens midler kan udelukkende gå til formålet, nemlig undervisning.
- Der skal udarbejdes vedtægter for skolen, som skal godkendes af Ministeriet for Børn og Undervisning og offentliggøres på skolens hjemmeside.
- Skolen skal have en valgt bestyrelse, som har det overordnede ansvar for skolens ledelse, drift og økonomi. Bestyrelsesmedlemmer skal opfylde forskellige habilitetskrav.
- Skolen skal have en registreret eller statsautoriseret revisor, som er uafhængig af skolen.

- Skolen skal have en skoleleder, som er ansvarlig for den daglige pædagogiske ledelse.
- Skolen skal følge overenskomsten for lærere, ledere og børnehaveklasselædere, uanset om underviserne er læreruddannede eller har en anden baggrund.
- Skolens bygninger skal være godkendt til undervisning og skal desuden godkendes af brandmyndighederne.
- Skolen skal opfylde kravene til antallet af elever:
Nyoprettede skoler skal første skoleår have 14 elever og andet skoleår 24 elever. Fra og med tredje skoleår skal skolen have mindst 32 elever i bh.kl.-7. klasse.
Eleverne skal være fordelt således:
 - Fra og med tredje skoleår skal skolen have mindst ni elever i bh.kl.-2. klasse.
 - Fra og med femte skoleår skal skolen have mindst seks elever i 3.-4. klasse.
 - Fra og med ottende skoleår skal skolen have mindst ni elever i 5.-7. klasse.Skolens elevtal opgøres hvert år pr. 5. september.
- Skolen skal have en egenfinansiering på et beløb, der svarer til minimum 1/8 af skolens statstilskud. Dette sker i praksis oftest gennem indbetaling af skolepenge. Har skolen SFO, skal forældrebetalingen udgøre minimum 50% af statens tilskud til SFO'en.
- Skolen skal udarbejde og offentliggøre slutmål, delmål og undervisningsplaner for alle fagområder og obligatoriske emner, eller alternativt anvende folkeskolens "Fælles mål".
- Forældrekrædsen skal vælge en tilsynsførende, som hvert år skal aflægge en rapport, der viser, om skolen lever op til kravene til undervisningen. Alternativt skal skolen gennemføre en årlig selvevaluering. Uanset hvilken metode skolen vælger, skal rapporterne offentliggøres på skolens hjemmeside.
- Skolen skal hvert år indsende revideret regnskab til Ministeriet for Børn og Undervisning. Vær i den forbindelse opmærksom på at regnskabsåret skal følge kalenderåret, og ikke skoleåret.
- Skolen skal have en hjemmeside, hvor den offentliggør de lovpligtige oplysninger om tilsyn, evaluering af skolens samlede undervisning m.v.

Lilleskolerne hjælper naturligvis gerne med yderligere vejledning i, hvordan disse lovgivningsmæssige krav opfyldes, både i forbindelse med opstarten af skolen og efterfølgende i skolens hverdag.